

บทที่ ๒

การปริวรรตพุทธทำนายที่ปรากฏในคัมภีร์พื้นเมืองล้านนาเป็นภาษาไทยกลาง

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ดินแดนล้านนาตั้งแต่ยุคสมัยก่อนการสถาปนาอาณาจักรล้านนา โดยมีพระนางจามเทวีเป็นผู้ทะนุบำรุงสืบเรื่อยมา มีการก่อสร้างโบราณสถานและโบราณวัตถุ อันแสดง ความเคารพนับถือในพระพุทธศาสนาโดยมีเมืองหริภุญชัยเป็นศูนย์กลางความเจริญรุ่งเรืองของ พระพุทธศาสนา

ในพุทธศตวรรษที่ ๑๙ พญามังรายได้สถาปนาอาณาจักรล้านนาขึ้น โดยอาศัยความ ร่วมมือจากพระสหายคือพ่อขุนรามคำแหงและพญางำเมือง จนสามารถสถาปนาอาณาจักรล้านนาขึ้น อย่างเป็นปึกแผ่น โดยมีเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการปกครองพร้อมกับได้ทะนุบำรุง พระพุทธศาสนา มีการสนับสนุนกิจการทางพระพุทธศาสนาโดยการให้คนคอยดูแลวัดและ ในยุคต้น รัชกาลของพญามังรายที่เริ่มมีการเดินทางของพระสงฆ์จากลังกาเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนายัง ดินแดนล้านนา

ในรัชสมัยพระเจ้าติโลกราชครองราชย์ พ.ศ. ๑๙๘๕-๒๐๓๑ กับรัชสมัยของ พระเมืองแก้วถือเป็นยุคทองของพระพุทธศาสนาของราชวงศ์มังราย อันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ในช่วง ๒ รัชกาลนี้เจริญรุ่งเรืองมาก นอกจากพระพุทธศาสนาขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางแล้ว พระภิกษุสงฆ์ล้านนายังแตกฉานในคัมภีร์พระไตรปิฎก ในรัชกาลพระเจ้าติโลกราช ทรงโปรดให้มีการ สังคายนาพระไตรปิฎกขึ้นที่วัดมหาโพธาราม เมื่อปีระกา จุลศักราช ๘๓๙ พุทธศักราช ๒๐๒๐ นอกจากนี้ในยุคสมัยของพระเจ้าติโลกราชยังมีนักปราชญ์ราชบัณฑิตฝ่ายสมณะเกิดขึ้นหลายองค์ แต่ละองค์ได้รจนาคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ไว้ด้วย เช่น

(๑) พระญาณกิตติ รจนา โยชนาวินัย โยชนาภิธรรม และอื่น ๆ รวม ประมาณ ๑๐ คัมภีร์

(๒) พระรัตนปัญญา รจนา วชิรสารัตถสังคหะ และชินกาลมาลี

(๓) พระโพธิรังษี รจนา จามเทวีวงศ์

(๔) พระนันทาจารย์ รจนา สารัตถะสังคหะ

(๕) พระสุวรรณรังษี รจนา ปฐมสมโพธิสังเขป

(๖) พระสุวรรณปทีปเถระ รจนา อเนกคุณสารัตถทีปนี

(๗) พระสิริมงคลาจารย์ รจนา มงคลัตถทีปนี เวสสันดรทีปนี จักกภาพทีปนี

สังขยาปกาสกุฎิกา ซึ่งถือกันว่า พระมหาเถระองค์นี้ เป็นรัตนกวีที่เด่นที่สุดของล้านนาไทย

คัมภีร์ต่าง ๆ ที่ปราชญ์ชาวล้านนา รจนาขึ้นนี้ ได้มีอิทธิพลในการศึกษาภาษาบาลีสืบมาจนทุกวันนี้ โดยเฉพาะคัมภีร์เรื่องมังคลัตถทีปนี เป็นต้น^๑

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนาในดินแดนล้านนามีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ที่มีการเขียนตำรา และอธิบายถึงสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในพระพุทธศาสนา ตลอดจนจนถึงอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี วรรณกรรม และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาอย่างมากมาย

ในที่นี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาในสังคมล้านนา และคัมภีร์ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคือ คัมภีร์พื้นเมืองล้านนา เรื่องพุทธทำนาย อย่างไรก็ตามการที่จะศึกษาคัมภีร์พื้นเมืองพุทธทำนายฉบับภาษาล้านนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปริวรรตเป็นภาษาไทยกลางเสียก่อน เพื่อจะนำไปสู่การศึกษาและการวิเคราะห์ในบทต่อไป

๒.๑ การปริวรรตคัมภีร์พื้นเมืองพุทธทำนายฉบับภาษาล้านนา

คัมภีร์พุทธทำนายพื้นเมืองฉบับภาษาล้านนา ที่ได้ทำการปริวรรตนี้ เป็นคัมภีร์ที่ชาวล้านนาได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของอนุชนรุ่นหลัง โดยที่พระครูอุดมสัทธาคุณ (อุดม สุวีโร) ได้เป็นผู้ที่เก็บรักษาคัมภีร์พื้นเมืองฉบับภาษาล้านนาฉบับนี้ไว้ ณ วัดแม่เกี๋ยง ตำบลแม่เกี๋ยง อำเภอแม่เม้า จังหวัดลำปาง สำหรับคัมภีร์พุทธทำนายพื้นเมืองฉบับนี้มีการบันทึกโดยใช้ภาษาล้านนา (ตัวเมือง) ในการบันทึก จึงทำให้ยากต่อการศึกษา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปริวรรตเสียก่อน เพื่อง่ายต่อการเรียนรู้และศึกษาในประเด็นต่างๆต่อไป ดังมีรายละเอียดการปริวรรต ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ พุทธทำนายข้อที่ ๑

ต้นฉบับตัวเมือง

ຂຸນກາວ ຢືນຢູ່ເຂົາວ່າວຽງ ໒ ວັດຊີວາ ໒ ສິ ວິເສດທາດ ສຸຂຸຂັດຊັດຊີທາດວຽງ ແຕ່
ທາດຊັດຊັດ ທ່າດູ່ເຂົາວ່າ ໄດ້ຮູ້ເວົ້າແຕ່ວ່າ ທ່າດູ່ຊັດຊັດ ວິເສດ ວິຊີ ທາດວຽງເຂົາວ່າ
ວາມຊຸ ຕາດູ່ບໍ່ປຸງຊີວິດ ທ່າດູ່ທາດຊັດຊັດເຂົາວ່າພຽງທາດ ຢືນຢູ່ບໍ່ທ່າດູ່ທາດວຽງ ທ່າ

^๑ พระมหาขจรไกร ญาณโสภโณ, “ศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อความเชื่อเรื่อง การสักยันต์ในสังคมล้านนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

ເຊັ່ນ ພຶ້ນຜູ້ໄດ້ຮັບຄຳສັ່ນ ໔ ຕົວວິງມາ ໔ ທິດ ວິງເຂົ້າຫາກັນ ດຸ່ງດັ່ງຈະຈະນັ້ນທີ່ຜູ້ນຳກະສານ ແຕ່
 ຫາກເຫັນສັກກຳ ຫາກເຫັນໄພເສຍ ພຣະພຸດທະເຈົ້າແກ້ວ ຕໍ່ໄປວັນຊ້າງຳ ວັນໄດ ວັນນຶ່ງ ຄຣາຊາເສນາອາ
 ມາຕຣາສດອຣ ພາກັນບໍ່ປະກົດສິລະທັມ ຕ້ອງພາກັນເຕືອດອ້ອຣເຂົ້າຍາກຫຼາກແພງ ຝນຟ້າບໍ່ຕັດຕ້ອງຕາມຣດູກ
 ຕັດເລັກນ້ອຍ ມີແຕ່ສິ່ງຟ້າອ້ອງບໍ່ດາຍ ປະເທສມາອຳນາຈະຄຳຣາມຸ່ນໄໝ ເກຣອະຄວາມອຸບັດແຫ່ງໄກຍ
 ມີຣຸກິກກໄກຍ ເຂົ້າຍາກ ຫຼາກແພງ ສາດທລາໄກຍຣບຣາຊຳຟັນກັນ ໄກຍກິບັດຈາກອັມຊາດແຜ່ນດິນໄໝນ້ຳ
 ທຸ່ມ ຣົຣຣຳຢາຍຕ່າງໆ ປະເທສພຣະພຸດທະສະສະນາ ຈະຖືກຣຸກລຳສະຫຍຣ ວຸ່ນໄໝ

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

อุสุภา ฝั้นหันโคด้าล้าสัน ໔ ตัววິงมา ໔ ทิศ วິงเข้าหากัน ดุจดังจะจนกันที่หน้าภลลาน แต่
 หาชนกันสักก้า ห่างกันไพลีเสีย พรพุทธเจ้าแก้วว่า ต่อไพลวันข้างหน้า วันใด วันหนึ่ง ภลลราชเสนาอา
 มาตราสศดอรา พวกกันบ่ปลกิตลิลธัม ต้องพากันเต็ดอ้อรเข้ายากหมากแพง ฝนฟ้าบ่ตักตองตามรดูการ
 ตกเล็กหน้อย มีแต่สยงฟ้าอ้องบ่ดาย ปลเทศมหาอำนาจจะคำรามหวั่นไหว เภระอะความอุบัตแห่งไภย
 มีธฤกิกขไภย เข้ายาก หมากแพง สาดทลาลัยรบราฆ่าฟันกัน ไภยกิปัตจากอัมชาตแผ่นดินไหว น้ำ
 ท่วม ไรคร้ายต่างๆ ประเทศพรพุทธศาสนา จถูกรุก ล้าสทร ทั่วไร

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

อุสุภา ฝั้นหันโคด้าล้าสัน ໔ ตัววິงมา ໔ ทิศ วິงเข้าหากัน ดุจดังจะจนกันที่หน้าพระลาน
 แต่ก่อบได้จนกันสักก้า ห่างหรือแยกกย้ายกันไปเสีย

พระพุทธเจ้าแก้วว่า ต่อไพล^๒ วันข้างหน้า วันใด วันหนึ่ง ภลลราชเสนาอามาตราสศดอรา^๓
 พวกกันบ่ปะกิตลิลธัม^๔ ต้องพากันเต็ดอ้อรเข้ายากหมากแพง ฝนฟ้าบ่ตักตองตามรดูการ ตกเล็กหน้อย
 มีแต่สยงฟ้าอ้องบ่ดาย ประเทศมหาอำนาจจะคำรามหวั่นไหว เภาะความอุบัตแห่งไภย มีธฤกิกขไภย^๕
 เข้ายาก หมากแพง สาดทลาลัย^๖ รบราฆ่าฟันกัน ไภยกิปัตจากอัมชาตแผ่นดินไหว น้ำท่วม ไรคร้าย
 ต่างๆ ประเทศพระพุทศาสนา จะถูกรุกล้าสเทือน ทั่วไร

ความหมาย

อุสุภา ฝั้นเห็นโคด้าล้าสัน ໔ ตัววິงมา ໔ ทิศ วິงเข้าหากัน ดุจดังจะจนกันที่หน้าพระลาน
 แต่หาชนกัน แต่ห่างกันไปเสีย

พระพุทธเจ้าทำนายว่า ต่อไปในวันข้างหน้า ไม่วันใดก็วันหนึ่ง พระราชา เสนาอำมาตย์
 และราษฎรต่างพากันไม่ประพฤติศีลธรรม ทำให้เกิดความเดือดร้อน ข้าวยากหมากแพง ฝนฟ้าไม่ตก

^๒ ໄໝ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “ไพล” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “ไป”.

^๓ ພຣາຊາເສນາອາມາຕຣາສດອຣ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “พลราชเสนาอามาตราสศดอรา” แปล
 เป็นภาษาไทยกลางว่า “พระราชาเสนาอำมาตย์ราษฎร”.

^๔ ປະພຸຕິສິລະທັມ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “ปละกิตลิลธัม” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “ประพฤติ
 ศีลธรรม”.

^๕ ສຸກິກຂໄກຍ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “สุกิกขไภย” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “ทุพภิกขภัย”.

^๖ ສາດທລາໄກຍ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “สาดทลาลัย” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “สาดทราย”.

๒.๑.๓ พุทธทำนายข้อที่ ๓

ต้นฉบับตัวเมือง

ເທລ່າເມໂຄກຳລັງຕູດກິນນມລູກ ທີ່ຕົນເຄິ່ງຄອດຕອກມາເອງ ພຣະພຸທ ໄດ້ທຳນາຍໄວ້ວ່າ ຂາຍ
ໝຸ່ມໜຶ່ງສາວ ຈລເລຍຄົນເຄົ້າແກ່ ຄືສີທິເສຣີກາບຂອບໃຈຄໍ່າລຶ່ຍ ບໍ່ຂອບໃຈຄໍ່າລຶ່ຍປ່ອຍ ພ້ອມກັບພໍ່ແມ່ປຈ
ບງອນງໍອຸບຸທຸຫລານຂອງຕົວເອງເພື່ອອາໄສກິນໄປວັນ

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

เหล่าแม่โคกำลังตูดกินนมลูก ที่ตนเฝ้าตลอดออกมาเอง พระพุทธ ได้ทำนายไว้ว่าชาย
หนุ่มหนึ่งสาว จลเลยคนเฝ้าแก่ ถีสิติเสรีภาพชอบใจคໍ່ลຶ່ຍ บໍชอบใจคໍ່ลຶ່ຍบໍลຶ່ຍປ່ອຍ หื้อคนแก่พ่อแม่ปจ
บงนง้อบຸທຸຫລານຂອງຕົວເອງເພື່ອອາໄສກິນໄປວັນ

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

เหล่าแม่โคกำลังตูดกินนมลูก ที่ตนเฝ้าตลอดออกมาเอง พระพุทธได้ทำนายไว้ว่าชายหนุ่ม
หนึ่งสาว จะละเลยคนเฝ้าคนแก่ ถีสิติเสรีภาพ^{๑๐} ชอบใจคໍ່ลຶ່ຍ บໍชอบใจคໍ່ลຶ່ຍบໍลຶ່ຍປ່ອຍ หื้อคนเฝ้า
คนแก่ ป่อแม่ ปจบงนง้อบຸທຸຫລານຂອງຕົວເອງເພື່ອອາໄສກິນໄປວັນ

ความหมาย

เหล่าแม่โคกำลังตูดกินนมลูกของตนเอง ทั้งที่ตนเฝ้าจะตลอดออกมาเอง พระพุทธเจ้าได้
ทำนายไว้ว่าชายหนุ่มหนึ่งสาวจะละเลยคนเฝ้าคนเฝ้า ใช้สิติเสรีภาพใจชอบ มีความพึงพอใจหรือมี
ความชอบใจก็เลี้ยดังเป็นอย่งดี แต่ถ้าไม่ชอบใจไม่พึงพอใจก็ไม่เลี้ย ทำให้คนเฝ้าคนเฝ้า พ่อแม่ต้อง
ทำการประจบประแจงต้องงอนง้อบຸທຸຫລານຂອງຕົວເອງເພື່ອທີ່จะได้มีที่อยู่อาศัย และมีอาหารกินเพื่อ
ประทั้งชีวิตของตนเองให้อยู่รอดในสังคมไปเป็นวันๆเท่านั้น

๒.๑.๔ พุทธทำนายข้อที่ ๔

ต้นฉบับตัวเมือง

ເພື່ອບຸຊຸມວ່າວຸດຕາຊະນິດຂອງເຊົ້າຈຸບເຊື້ອ ເຊື້ອບຸຊຸມທີ່ເຊື້ອເຊື້ອໂຕຊຸມຮູ້ວ່າ
ງູວາຊາວປູ່ຊຸມ ຊຸມແຕ່ຕູວາ ວ່າເຊື້ອບຸຊຸມ ສູ່ແຕ່ຕູວາຊຸມເຊື້ອ ໃຊ້ຮູ້ວ່າຕູວາ
ວ່າຊຸມບຸຊຸມ

^{๑๐} วฏ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “ภาบ” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “ภาพ”.

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

เหล่ามนุสต่างพากันจับลูกโคออร์เข้าเทียมแอก แทนโคหนุ่มที่แข็งแรงพระองค์ทำนายว่า ภู
ราชาจะปดอำมาตย์ผู้ควรแก่การงาน ตำแหน่งหน้าที่ แล้วแต่งตั้งคนหนุ่มเข้าแทน ได้ทำกิจการไปสู่
ความยุ่งยากมากขึ้น

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

เหล่ามนุสต่างพากันจับลูกโคออร์เข้าเทียมแอก แทนโคหนุ่มที่แข็งแรง พระพุทธรองค์ทรง
ทำนายไว้ว่า พระราชาจะปดอำมาตย์ผู้ควรแก่การงาน ควรแก่ตำแหน่งหน้าที่ แล้วแต่งตั้งคนหนุ่มเข้า
แทน ได้ทำกิจการไปสู่ความยุ่งยากมากขึ้น

ความหมาย

เหล่ามนุษย์ต่างพากันจับลูกโคอ่อนเข้าเทียมแอก แทนโคหนุ่มที่แข็งแรง พระพุทธรองค์ทรง
ทำนายไว้ว่า พระราชาผู้เป็นใหญ่ในแว่นแคว้นจะทำการปลดอำมาตย์ผู้ควรแก่การทำงานตาม
ตำแหน่งหน้าที่ ตามความรู้ความสามารถ ตามความถนัด แล้วหันไปทำการแต่งตั้งคนหนุ่มสาวผู้ที่
ด้อยความรู้ ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่แทน ทำให้กิจการงานพัฒนาไปในทิศทางที่ไม่ควรจะเป็น
อีกทั้งยังนำไปสู่ความยุ่งยากต่างๆมากยิ่งขึ้น

๒.๔.๕ พุทธทำนายข้อที่ ๕

ต้นฉบับตัวเมือง

ဧကမ္ပိ ဗာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိ ပါပ ဗာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိ ဘာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိ ဘာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိ ဘာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိ
ဧကမ္ပိဗ္ဗိဗ္ဗိ ဘာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိ ဘာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိ ဘာဝုဇ္ဇိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိဗ္ဗိ

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

อสโส ม้าตัวหนึ่งมีปาก ๒ ปาก มหาชนต่างพากันเอาเข้ากล้ำป้อนทั้งสองหย่างเหลือเพื่อ
องค์ทำนายว่า ผู้ตัดสินคดีความจะกินสินบนจากคู่ความ แล้วตัดสินคดีความเอาตามใจชอบ

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

อสโส ม้าตัวหนึ่งมีปาก ๒ ปาก มหาชนต่างพากันเอาเข้ากล้ำป้อนทั้งสองปากอย่าง
เหลือเพื่อพระพุทธรองค์ทรงทำนายว่า ผู้ตัดสินคดีความจะกินสินบนจากคู่ความ แล้วตัดสินคดีความเอา
ตามใจชอบ

ความหมาย

อสโส ม้าตัวหนึ่งมีปาก ๒ ปาก ประชาชนทั่วไปต่างพากันเอาข้าวกล้าไปป้อนที่ปากของ
ม้าทั้งสองอย่างเหลือมากมายมหาศาล พระพุทธรองค์ทรงทำนายไว้ว่า ผู้ที่มีหน้าที่ตัดสินคดีความต่างๆ
จะพากันคาบสินบาทกินสินบนจากคู่ความ แล้วทำการตัดสินคดีความนั้นๆตามความพึงพอใจของ
ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม และมีความยุติธรรมต่อคู่ความทั้ง ๒ ฝ่ายแต่อย่างใด

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

อปก๋ เข้าที่คนหุงหม้อเดียวกันข้างหนึ่งสูก ข้างหนึ่งบ่สูก สุกๆดิบๆข้างหนึ่ง พระองค์ทำนายว่า ผู้บริหารจะถืออำนาจบ่เป็นธัมม^{๑๕} ปกครองทวยราชบ่เสมอภาคลำเอียงฝนฟ้าตกบ่ทั่วกัน แม้ว่าอยู่เขตเดียวกัน

ความหมาย

อปก๋ ข้าวที่คนหุงหม้อเดียวกันข้างหนึ่งสูก ข้างหนึ่งมิสูก สุกๆดิบๆ ข้างหนึ่ง พระองค์ทำนายว่า ผู้บริหารจะถืออำนาจมิเป็นธรรม ปกครองทวยราชมิเสมอภาค ลำเอียง ฝนฟ้าตกมิทั่วกัน แม้ว่าอยู่เขตเดียวกัน

๒.๑.๑๑ พุทธทำนายข้อที่ ๑๑

ต้นฉบับตัวเมือง

ວຸດຊຳ ຄຸງດີຊີຊີວາແຕ່ວຸດຊຳເຂົາວ່າບໍ່ໄຂ້ ໃດເລື້ອຍປ່ຽນວຸດຊຳເຂົາວ່າ ວຸດຊຳ
ດຸງຫຼາຍບຸກໂລກວາງ ວຸດຊຳເຂົາວ່າເຂົາວ່າພຽງ ລີ ໄຂ້ພຽງດີໄວງເຂົາວ່າເຂົາວ່າ ເຊິ່ງເລື້ອຍ
ເຂົາວ່າເຂົາວ່າ ເລື້ອຍ ເຂົາວ່າເຂົາວ່າວຸດຊຳເຂົາວ່າ ເລື້ອຍ ຫຼາຍ ເຂົາວ່າເຂົາວ່າເຂົາວ່າເຂົາວ່າ

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

จนธน์ ชายคนหนึ่งเอาแก่นจันทน์แดงหาค่าบ่ได้ ไฟแลกนมปี้ยวพวงหม้อดวย พระองค์แก้ว่า ต่อไฟพายหน้านักบวชในศาสนา จักใช้ความรู้ในทางอรรถพัญญชนะ แล ใช้เสียงที่ไภยเราะแสดงธัมม เพื่อแลกเอาลาบผล เล็กน้อย เพราะบ่อาจถอนตัวจากทาสความโลภ โกรธ หลง หื้อมาไผ่ใจอยู่ในหนทางแห่งพระนิพพานได้

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

จนธน์ ชายคนหนึ่งเอาแก่นจันทน์แดงหาค่าบ่ได้ ไฟแลกนมเปรี้ยวเพียงหม้อเดียว พระองค์แก้ว่า ต่อไฟพายหน้านักบวชในศาสนา จักใช้ความรู้ในทางอรรถพัญญชนะ และ ใช้เสียงที่ไภยเราะแสดงธัมม เพื่อแลกเอาลาบผล เล็กน้อย เพราะบ่อาจถอนตัวจากทาสความโลภ โกรธ หลง หื้อมาไผ่ใจอยู่ในหนทางแห่งพระนิพพานได้

ความหมาย

จนธน์ ชายคนหนึ่งเอาแก่นจันทน์แดงหาค่ามิได้ ไปแลกนมเปรี้ยวเพียงหม้อเดียว พระองค์ทำนายว่า ต่อไปพายหน้านักบวชในศาสนา จักใช้ความรู้ในทางอรรถพัญญชนะ และ ใช้เสียงที่ไภยเราะแสดงธรรม เพื่อแลกเอาลาบผล เล็กน้อย เพราะมิอาจถอนตัวจากทาสความโลภ โกรธ หลง ให้มาไผ่ใจอยู่ในหนทางแห่งพระนิพพานได้

^{๑๕} ๑๕ ในภาษาล้านนาอ่านว่า “ธัมม” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “ธรรม”.

๒.๑.๑๒ พุทธทำนายข้อที่ ๑๒

ต้นฉบับตัวเมือง

ລາວຸຣິ ວິເສດ ຈຸ່ເກົ້າແຫຼ່ງປີວັດລາວຸຣິ ໂຕຂຸດເກົ່ວ ສູ່ດ້ວສຸດກະຫຼ່າງຢູ່ວິເສດ
ລູບປະສູວັງ ວິເສດກະຫຼ່າງຢູ່ວິເສດ ພຸດທະດ້ວສຸດກະຫຼ່າງຢູ່ວິເສດ (ທາງຊື່ກະຫຼ່າງຢູ່ວິເສດ ວັດທ່າ)

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

ลาวูนิ สິถนถ น้ำเต้าแห่งปกติจะต้องลอยน้ำ พระองค์แก้วว่า ถ้อยคำของคนภาลบ่มสี่ลธัมม
ชอบบจบสอภอ จได้ฮับความเชื่อถือ มากกว่าคำของคนมีศีลมีธัมม(หมายถึงคนดีมีความฮู้ จตกต่ำ)

คำอ่านสำเนียงภาษาไทยล้านนา

ลาวูนิ สິถนถ น้ำเต้าแห่งปกติจะต้องลอยน้ำ พระองค์แก้วว่า ถ้อยคำของคนภาลบ่ม
สี่ลธัม^{๑๖} ชอบบจบสอพลอ จได้ฮับ^{๑๗} ความเชื่อถือ มากกว่าคำของคนมีศีลมีธัมม(หมายถึงคนดีมี
ความฮู้ จตกต่ำ)

ความหมาย

ลาวูนิ สິถนถ น้ำเต้าแห่งปกติจะต้องลอยน้ำ พระองค์ทำนายว่า ถ้อยคำของคนพาลไม่มี
ศีลธรรมชอบบจบสอพลอ จได้รับความเชื่อถือ มากกว่าคำของคนมีศีลมีธรรม (หมายถึงคนดีมี
ความฮู้ จตกต่ำ)

๒.๑.๑๓ พุทธทำนายข้อที่ ๑๓

ต้นฉบับตัวเมือง

ວິລວປດອຸຣິ ວິລວ ແລ່ງສິງຫຼ່າງກະຫຼ່າງຢູ່ວິເສດ ໂຕຂຸດເກົ່ວ ດຶໄລຍາດລວທ່າວັດ
ຜີ ສະເພຍຸດລຸດກະຫຼ່າງຢູ່ວິເສດ ກະຫຼ່າງ ອຸຣິຢູ່ວິເສດ ອຸຣິສະເພຍຸດລຸດ ກະຫຼ່າງ ອຸຣິຢູ່ວິເສດ
ປຣິປຣິບຸດ

ปริวรรตเป็นอักษรไทย

สิลสพลวันิต สีลา แฉ่งฮีบกับลอยกองอยู่เหนือน้ำ พระองค์แก้วว่า คนในตลกุลต่ำจ่มคัง แล
เยอะเยี้ยตากถางคนในตลกุลสูง ภลภิกษ อวชีขบมียางอาย จักเยอะเยี้ยตากถาง ภลภิกษวชีขผู้ปฏิบัติ
ดี ปกิตปฐิฐบัตธัมม

^{๑๖} ສິງລຸ ໃນພາສາລ້ານນາອ່ານວ່າ “สี่ลธัมม” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “ศีลธรรม”.

^{๑๗} ຫຼຸ ໃນພາສາລ້ານນາອ່ານວ່າ “ฮับ” แปลเป็นภาษาไทยกลางว่า “รับ”.

๒.๒ สรุป

จากการปริวรรตคัมภีร์พุทธทำนายพื้นเมือง ฉบับภาษาล้านนา เป็นภาษาไทยกลาง พบว่า เนื้อหาของคัมภีร์พื้นเมืองฉบับนี้ เป็นเรื่องของพุทธทำนายที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้ทำนายความฝันของพระเจ้าปเสนทิโกศล โดยที่พุทธทำนายมีทั้งหมด ๑๖ ข้อ เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข ซึ่งจากการปริวรรตพุทธทำนายฉบับภาษาล้านนาฉบับนี้ ยังพบว่า ความฝันทั้ง ๑๖ ข้อ ล้วนแล้วเป็นสิ่งที่โยงไปถึงภัยพิบัติต่างๆของมนุษยหากมนุษยดำรงชีวิตโดยปราศจากสติสัมปชัญญะ ย่อมที่จะเป็นไปตามพุทธทำนายในที่สุด

นอกจากนี้ การที่ได้ปริวรรตคัมภีร์พื้นเมืองพุทธทำนายฉบับภาษาล้านนาเป็นภาษาไทยกลางฉบับนี้ ยังทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความงดงามของภูมิปัญญาของบรรพชนในล้านนาสมัยโบราณ ที่มีการนำเอาวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนศีลธรรมสู่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสอนทางด้านศีลธรรม ที่ถือว่าข้อปฏิบัติพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งในบทต่อไป ผู้วิจัยจึงใคร่ที่จะศึกษาถึงความเชื่อของประชาชนที่ปรากฏในพุทธทำนายฉบับภาษาล้านนา ทั้ง ๑๖ ข้อ ดังที่จะมีรายละเอียดในบทต่อไป